

Katse itään

Suomi kirjoitettava sisään Aasian nousuun

Teppo Turkki • Sitra Työpaperi • 4.2.2014

Teppo Turkki (teppo.turkki@sitra.fi) on Sitran johtava asiantuntija, joka vetää Sitran kansainvälistä Itä-Aasia –hanketta Taiwanissa. Turkki työskentelee myös vierailevana tutkijana Chengchin kansallisen yliopiston kansainvälisten suhteiden tutkimusinstituutti IIR:ssä Taipeiissa.

Sitra Työpaperi tarjoaa monialaista tietoa asioista, jotka vaikuttavat yhteiskunnan muutokseen. Työpaperit ovat osa Sitran tulevaisuustyötä, jota tehdään ennakoinnin, tutkimuksen, hanketoiminnan ja kokeilujen sekä koulutuksen menetelmin.

Aasiasta on tullut talouskasvun, energiariittävyyden ja kestäväen kehityksen tulevaisuuden päänäyttämö.

Aasian kaupungistuminen ja uuden kulutusvoimaisen keskiluokan nousu ovat tulevien vuosikymmenien merkittävimpiä maailmantalouden moottoreita. Samalla Aasiassa määritellään globaaleja pelisääntöjä luonnonvarojen ja resurssien riittävyydelle, ilmastonmuutokselle sekä uusille turvallisuuspoliittisille kysymyksille.

Tulevaisuudessa Suomen suhde Aasiaan ei voi olla vain kaupallinen. Meidän tulee luoda kaupankäyntiä kokonaisvaltaisempi läsnäolo itään ja Aasiaan. Suomessa tulisi pikaisesti käydä vakava keskustelu siitä, miten kurotamme nopeammin ja kauemmaksi itään sekä rakennamme strategista lähestymistä vahvistuvan Aasian, erityisesti Itä-Aasian maiden kanssa.

Suomella voisi olla uskottava profiili laadukkaana ja ekologisesti kestäväen urbaaniympäristöjen osajana sekä rakentajana.

EI LIENE ENÄÄ MITENKÄÄN UUTINEN, että Kiinasta on tulossa maailman suurin talous vuoteen 2016 mennessä. Tai, että OECD:n uusissa arvioissa puolet maailman talouskasvusta syntyy vuonna 2030 Aasiassa¹, jolloin Kiinan talous on jo puolitoistakertainen verrattuna Yhdysvaltoihin.

Kiinan talous on kymmenessä vuodessa nelinkertaisesti kasvetuaan vuosituhaten vaihteesta keskimäärin 10 % vuositahtia. Kasvu on viime vuosina jonkin verran hiipunut, mutta pysynyt seitsemässä-kahdeksassa prosentissa. Talouskasvun ansiosta lähes 400 miljoonaa kiinalaista on noussut köyhyydestä ja keskivertokiinalaisen vuosiansio on seitsemänkertaistunut. Tänäkin Kiinassa ostetaan vuosittain kaksi miljoonaa uutta autoa enemmän kuin Yhdysvalloissa ja kaupungeissa asuvista kiinalaisista noin viiden prosentin, arviolta 65 miljoonan, vuosiansio on jo yli 25 000 euroa. Yksistään Pekingissä asuu yli 200 000 miljonääriä.

Tammikuussa 2014 uutisoitiin, kuinka Kiinasta tuli maailman suurin kauppamahti. Maan yhteenlaskettu viennin ja tuonnin määrällinen arvo oli noussut

¹ Itä-Aasia tarkoittaa tässä Manner-Kiinaa sisältäen sen autonomiset erityishallintoalueet Hong Kongin ja Macaon; Japania, Koreoita sekä Taiwania. Itä-Aasiaan vaikutuspiiriin voidaan osittain lukea myös Etelä-Aasiassa sijaitsevat kymmenen ASEAN-maata (Brunei, Malesia, Filippiinit, Singapore, Thaimaa, Vietnam, Laos, Burma/Myanmar, Kambodža, ja tärkeimpänä Indonesia). Intia ei kuulu Itä-Aasiaan eikä se ole merkittävässä roolissa liittyen Itä-Aasian maiden prosesseihin ja kehitykseen lukuun ottamatta turvallisuuspoliittisia kysymyksiä. Intia vaatii oman erillisen analyysin.

ensimmäistä kertaa Yhdysvaltojen vientiä ja tuontia suuremmaksi. Samalla kun Kiinassa valmistetaan kaksikolmasosaa maailman valokopiokoneista, mikroalouuneista, DVD-soittimista ja kengistä, on siitä tullut maailman suurin langattoman viestinnän ja sähköisen kaupan markkina. Sähköisen markkinan nousu on jo ehtinyt luoda erittäin dynaamisen internetin onlinekäytön ja sosiaalisen mediatodellisuuden toimintakulttuurin.

Etenkin Itä-Aasiassa innovaatioiden ja tutkimuksen vuosisata

Aasian vuosisata on jo tapahtunut tosiasia, jota Yhdysvalloissa ja Euroopassa yritetään vielä ymmärtää ja siihen sopeutua. Globaali paradigma muuttuu nyt. Todistamme talouden, innovaatioiden ja osin kulttuurisen painopisteen määrätietoista ja historiallisen nopeaa siirtymistä kohti itää, Asiaa ja Tyynenmeren aluetta.

Mutta kyse ei ole enää vain teollisesta ja tuotannollisesta kehityksestä. Kiina haluaa presidentti Xi Jinpingin johdolla olla maa, joka pystyy luoma uutta. Kuten Japani ja Korea ovat tehneet vuosikymmeniä. Tähtäimenä on kasvaa ”innovaatiomaaksi” vuoteen 2020 mennessä ja ”johtavaksi tiedemaaksi” vuoteen 2050 mennessä.

Wall Street Journal raportoi tammikuussa, kuinka kiinalaisten omistamat teknologiayritykset haastavat omilla huipputuotteillaan länsimaisia telekommunikaatio- ja online-palveluja tarjoavia yrityksiä. Kiinan nopea nousu innovaatio-osaamisessa perustuu maan massiivisiin panostuksiin tutkimuksessa ja kehitystyössä. Battelle Memorial Instituutin mukaan Kiinan T&K-panostukset nousevat tänä vuonna 207 miljardiin euroon. Kasvua viime vuodesta on 22 prosenttia. Instituutti ennustaa, että tutkimus- ja tuotekehityspanostuksissa Kiina ohittaa Euroopan vuonna 2018 ja Yhdysvallat vuoteen 2022 mennessä.²

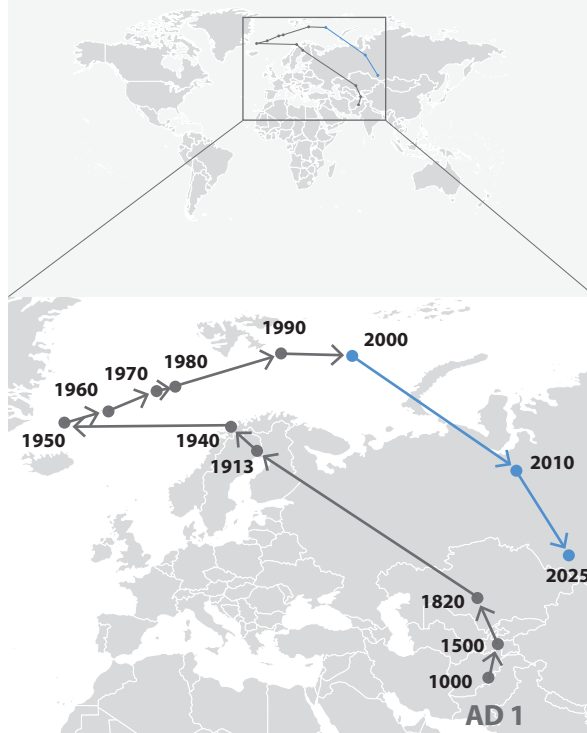
Aasian ja Kiinan nousu on johtamassa siihen, kuten McKinseyn Shanghaiin toimiston johtaja Gordon Orr arvioi tuoreessa katsauksessaan³, että BRICS-maista, Brasiliasta, Venäjästä, Intiasta, Kiinasta ja Etelä-Afrikasta, ei kannattaisi enää puhua yhtenäisenä ryhmänä. Vuonna 2013 Brasilian, Venäjän, Intian ja Etelä-Afrikan yhteenlaskettu osuus maailman talouden kasvusta oli vain alle seitsemän prosenttia – samalla kun Kiinan osuus ylsi yksinään 29 prosenttiin (26 prosenttia vuonna 2012).

Aasian nousu pitää nähdä historiallisessa kehityksessä

Financial Times raportoi syyskuussa 2013, että Kiinalla, Japanilla ja Taiwanilla on omistuksessaan yli puolet, 53,5 prosenttia, kaikista ulkomaisista sijoituksista, joita on tehty Yhdysvaltain valtionhallinnon markkinoille laskemiin

Maailmantalouden painopiste on palaamassa historiallisella nopeudella Aasiaan

Lähde: MacKinsey 2013

McKinsey on laskenut miten maailman talouden keskipiste on maailmankartalla liikkunut ajanlaskumme alusta. Keskipiste on saatu arvioimalla eri maiden ja alueiden BKT:n kokoa ja sijoittamalla se kolmiulotteisesti maailmankartalle.

² The Wall Street Journal: The Rise of China's Innovation Machine, 16.1.2014

³ Gordon Orr: What could happen in China in 2014? Insights & Publications, McKinsey, January 2014.

velkakirjoihin. Kolme itäaasialaista valtiota ovat näin Yhdysvaltojen taloutta tukevan lainanannon suurimmat rahoittajat.

Economist Intelligencen laskelmissa Yhdysvaltojen ja Länsi-Euroopan rooli maailman taloudessa alkoi kolme vuotta sitten supistua. Kun läntisten mantereiden osuus maailman bruttokansantuotteesta oli vuonna 2010 ostovoimapariteetilla korjattuna vielä 40 prosenttia, niin nykykehityksessä osuus tulee vuoteen 2050 mennessä supistumaan viidennekseen, 21 prosenttiin maailman kokonaistaloudesta.

Maailman talouden painopiste siis ”palaa” itään. Aasian näkökulmasta maailmanhistoria ”korjaa” itseään. Aasia tulee muodostamaan yhdessä Tyynen meren alueen ja Yhdysvaltojen kanssa globaalin kehityksen merkittävimmän voimakeskusten sekä taloudellisen toimeliaisuuden ja kasvun eturintaman.

Kun maailman taloushistoriaa kirjoitetaan vuoden 2050 jälkeen, voi joku tulkita viimeisen kahdensadan vuoden aikaa eli Euroopan ja Yhdysvaltojen sekä näiden talouksien aikakautta ”töyssyksi” taloushistorian pitkässä jatkumossa. Onhan Aasia ollut tuhansia vuosia, aina 1500-luvulle asti, maailmantalouden, sivistyksen ja kulttuurin eittämätön keskus, joka generoi kaksi kolmasosaa aikansa globaalista bruttokansantuotteesta, merkittävimmät keksinnöt ja aikansa sivistystä.

Historiallisesti, jos uskoo EIU:n arvioita, vuonna 2050 Aasian osuus maailmantaloudesta tulee olemaan suunnilleen sama mitä se oli vuonna 1820.

Kestävä talous ja resurssien riittävyys ratkaistaan Aasiassa

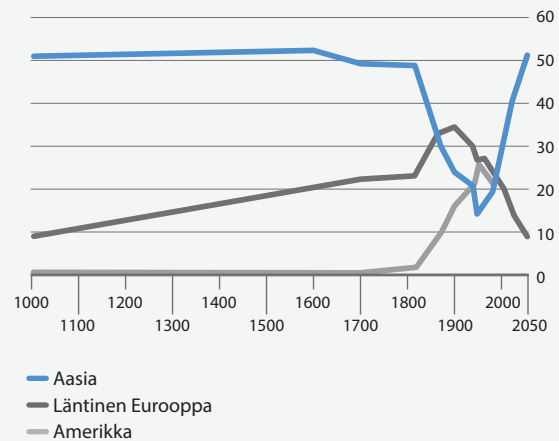
Meneillään oleva muutos tarkoittaa sitä, että samalla kun uusi kasvu tulee syntymään pääosiltaan Aasiassa, määritellään sieltä käsin myös uusia globaaleja pelisääntöjä: edessä ovat kaikkia meitä koskettavat ympäristö- ja kestävyysaasteet kuten energian saatavuus, ilmastonmuutos, resurssitehokkuus, vesivarantojen ja puhtaan veden riittävyys, puhtaan ja terveellisen ruoan tuotannon varmistaminen, uudet teknologiat, biotalous ja erilaisten jakelujärjestelmien toimivuus.

Eikä Aasiassakaan voi olla kukoistavaa tulevaisuutta ilman, että alueella otetaan huomioon yhteiset planetaariset pyrkimykset kohti vihreää taloutta, kestävä kasvua ja hyvinvointia sekä ilmastonmuutoksen hallintaa. Vihreä talous on sekin jo vahvassa nousussa Aasiassa.

Brittiläinen Gerard Lyons, Standard Charteredin entinen pääekonomisti ja Lontoon pormestarin talouden pääneuvonantaja, kuvaa meneillään olevaa painopisteen kääntymistä itään käsitteellä ”supersykli”, joka on kolmas

Aasian tulevaisuuden paluu

Lähde: Laza Kekic: Globalisation, growth and the Asian century, Megachange, The Economist, 2012

Arvio Euroopan, Yhdysvaltojen ja Aasian osuuksista maailman bruttokansantuotteen syntymisessä historiallisella aikajanaalla sekä arvio vuoteen 2050. Aasiassa mukana Kiinan ja Intian jättiläisten lisäksi Japani, Korea ja alueen pienemmät taloudet.

talouden suuri murros sitten teollisen vallankumouksen 200 vuotta sitten. Lyonsin mukaan ensimmäinen supersykli syntyi vuonna 1870 ja kesti ensimmäisen maailmansodan alkuun. Tällöin globaali talous kasvoi lähemmäs kolme prosenttia vuodessa ja Yhdysvallat nousi lännen kehityksen eturintamaan. Seuraava supersykli syntyi toisen maailmansodan jälkeen vuonna 1946 jatkuen vuoteen 1973. Tuolloin maailmantalous kasvoi keskimäärin viisi prosenttia vuodessa, ja Japani nousi maailman toiseksi suurimmaksi taloudeksi ja teknologiakehityksen kärkeen.

Lyonsin mukaan Kiinan nousun myötä meneillään oleva kolmas supersykli etenee nopeammin kuin ensimmäinen sata vuotta sitten, mutta hieman hitaammin kuin toinen. Kolmas sykli on vaikutuksiltaan kuitenkin pidempi, syvempi ja heijastuksiltaan vallankumouksellisempi. Kolmannessa supersykliässä Aasian kasvava nälkä niin energian kuin monien muiden resurssien suhteen muokkaa maailmantalouden profilia, turvallisuuspolitiikkaa sekä maanosien ja maiden välisiä suhteita.

Resurssitarve, liittyen erityisesti Kiinan talouskasvuun, heiluttaa raaka-aineiden, öljyn ja kaasun, metallien, riisin ja viljan sekä veden maailmanmarkkinahintoja. Tämä tarkoittaa myös sitä, että Suomen luonnonvarat ovat osa maailmanlaajuisista resurssipoolia ollen tulevaisuudessa kiinnostava investointikohde aasialaisille yrityksille.

Maailman talouden dynamiikkaa tulee seuraavina vuosina muuttamaan Itä- ja Etelä-Aasian sekä Tyynenmeren alueen talouksia yhdistävä vapaakauppakehitys ja eri maiden talouksien liberalisointi. Meneillään on kaksi laajaa vapaakauppa-alueen rakentamisprosessia: ASEAN-maiden⁴, Kiinan, Intian, Japanin, Australian ja Uuden Seelannin yhdistävä Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP), ja yhdysvaltalaisvetoinen Trans Pacific Partnership -vapaakauppavyöhyke (TPP). Neuvotteluissa TPP:n synnyttämiseksi ovat mukana Yhdysvallat, Kanada, Japani, Australia, Uusi Seelanti, Brunei, Chile, Malesia, Meksiko, Peru, Singapore, Vietnam. Taiwan ja Etelä-Korea ovat myös ilmoittaneet kiinnostuksensa osallistua TPP:hen.

Musta joutsen onkin nousevien talouksien uusi keskiluokka

YK:n arvion mukaan vuoteen 2050 mennessä Aasian väestö kasvaa 5.3 miljardiin ihmiseen. Samassa ajassa väestökehitys Euroopassa on kääntynyt selkeään laskuun: Euroopassa vuonna 2050 elää 628 miljoonaa ihmistä. Aasialaisia on yli kahdeksan kertaa eurooppalaisia enemmän.

Väestökasvun rinnalla Aasiassa on tapahtumassa hyperbolinen, erittäin intensiivinen urbanisaatiokehitys, joka on Kiinassa luonteeltaan sata kertaa nopeampaa kuin 1700-luvun teollistumiskehityksen aikana Britanniassa. Kiinan

kaupunkiväestön arvioidaan kasvavan vuoteen 2025 mennessä 925 miljoonaan. Kaupunkilaisten väestömäärän lisäys on absoluuttisesti suurempi kuin koko Yhdysvaltojen väestö.

McKinseyn⁵ arvioi, että koko maailmassa miljardi uutta ihmistä tulee muuttamaan kaupunkeihin vuoteen 2025 mennessä. Muuttoliikkeen myötä maailma saa massiivisen määrän uusia kuluttajia ja urbaaneja asiakkaita, jotka tulevat synnyttämään lähes puolet maailman bruttokansantuotteen kasvusta vuosien 2010 ja 2025 välillä. Kiinassa kaupunki- ja metropolialueilla syntyy yli kaksi kolmasosaa, 78 prosenttia Kiinan koko bruttokansantuotteesta. Ja vaikka Kiinan hallitus ja pääministeri Li Keqiang pyrkivät ohjaamaan Kiinan urbanisaatiokehitystä kohti keskisuuria ja hieman pienempiä kaupunkikeskittymiä, syntyy Kiinassa joka vuosi uusi yli kymmenen miljoonan asukkaan mega-kaupunki.

Tällä hetkellä Aasiassa on puoli miljardia keskiluokkaan kuuluvaa ihmistä, mutta uuteen kuluttavaan keskiluokkaan odotetaan Aasiassa nousevan vuoteen 2020 mennessä 1,7 miljardia ihmistä, ja vuoteen 2030 mennessä kolme miljardia. Parissa vuosikymmenessä kuusi kymmenestä aasialaisesta kulutusvoimaisesta keskiluokan ihmisestä asuu, elää, haaveilee ja tekee modernin elämän kulutusvalintoja urbaanissa ympäristössä.

Hyperbolisen kaupungistumisen myötä tapahtuva Aasian keskiluokkaistuminen ja moderni kulutuskulttuuri ovat maailman resurssien käytön, ympäristökysymysten ja puhtaan ruoan sekä veden kulutuksen rinnalla keskeisimpiä globaaleja megatrendejä. Aasian kehityspankki onkin laskenut, että kehittyvän Aasian keskiluokkavetoinen kulutus kasvaa vuoteen 2030 mennessä 24 biljoonaan euroon eli 43 prosenttiin koko maailman kulutuksesta.

Tämä tarkoittaa sitä, että Aasiassa syntyy nopeasti lukuisia tarpeita ja kysyntää uusille yhteiskunnallisille palveluille, kuten finanssi- ja pankkipalveluille, vakuutuspalveluille, erilaisille terveys-, eläke- ja vanhuudenturvapalveluille, koulutukselle ja viihtymiseen. Paine laadukkaampien ja energiatehokkaampien rakennuksien, kaupunkiympäristöjen sekä erilaisten huolto-, vesi- ja jätteenpalvelujen kehittämiseksi on suuri.

Maapallon tulevaisuuden kannalta on kohtalokasta, miten aasialaiset uudet kaupungit, urbaanit keskukset ja megakaupungit tulevat käyttämään yhä niukemmiksi käyviä planeetan resursseja. Jos kehitys etenee nykyvauhdilla, niin vuonna 2030 puolet tulevaisuuden globaalista energiatarpeen kasvusta syntyy yksistään Kiinassa ja Intiassa. Kirjassaan "Monsoon: The Indian Ocean and the Future of American Power" Robert Kaplan kuvaa, kuinka Lähi-idästä itään Tyynelle valtamerelle ulottuvalla talousalueella

4 Indonesia, Brunei, Kambodža, Laos, Filippiinit, Thaimaa, Myanmar, Vietnam, Singapore

5 McKinsey Global Institute: Urban world: Cities and the rise of the consuming class, June 2012.

käydään 90 prosenttia maailman kansainvälisestä tavara-kaupasta. Samalla alueella myydään ja ostetaan kaksi kolmasosaa maailman öljystä ja polttoaineista, 60 prosenttia nesteytetystä luonnonkaasusta ja 70 prosenttia kivihiilestä.

Keskeinen muutostrendi on myös Aasian ja erityisesti Kiinan kasvava rooli ja vaikutusvalta kansainvälissä järjestöissä, kuten YK:ssa, Maailmanpankissa ja Kansainvälisessä valuuttarahastossa. Idän vaikutusvallan kasvu tarkoittaa sitä, että länsi kohtaa uusia, erilaisia painotuksia ja mahdollisesti tarvetta nykyisten järjestöjen toimintatapojen muutoksiin. Aasian maat haluavat, että aasialainen arvomaailma, prioriteetit ja painotukset saavat tilaa kansainvälisten järjestöjen toimintakulttuureissa ja päätöksenteossa.

Muutos tulee olemaan iso haaste lännelle ja yhdysvaltalaisvetoiselle kansainvälisen politiikan päätöksenteolle. Voisi jopa väittää, että koko länsivetoinen kansainvälinen järjestelmä ja sen instituutiot, joilla maailmaa on hallittu ja maailman asioista on päätetty, ovat joutumassa historiallisesti voimakkaaseen murrokseen.

Euroopan uskottavuus

Lyhyesti: Aasian näkökulmasta EU ei ole onnistunut rakentamaan itsestään uskottavaa, vahvaa ja Eurooppaa yhtenäistävää alueellista toimijaa. EU:lla ei ole Aasiassa Yhdysvaltojen kaltaista taloudellista, eikä diplomaattista tai turvallisuus- ja sotilaspoliittista läsnäoloa. EU:n ulkopoliittikka on ollut idealistisesti painottanut ja näyttänyt aasialaisille valtioille ”normien vientipoliittikkana”, joka alleviivaa eurooppalaisten arvojen periaatteita. EU:n on tullut ottaneen velvollisuudekseen pyrkiä vaikuttamaan Aasian maiden sisäiseen kehitykseen ja valtioiden politiikan arvoihin.

Samaan aikaan vahvat EU:n jäsenmaat, kuten Iso-Britannia, Ranska ja Saksa ovat rakentaneet jo vuosia omia bilateraalaisia ja strategisia kauppa- ja kumppanuussuhteita erityisesti Kiinan kanssa sekä painottaneet käytännöllistä ja pragmaattista tapaa toimia. Nämä maat fokuoivat ensisijaisesti omien intressien ajamiseen ja oman aseman vahvistamiseen Aasian markkinoilla.

Ruotsalaisen tutkijan Mikael Weissmanin⁶ mukaan EU:lle ei voi syntyä vahvaa poliittista asemaa Aasiassa, jos se jatkaa korostuneen arvopohjaista politiikkapuhetta. Vaarana on, että EU tullaan yksinkertaisesti sivuuttamaan. EU:n mahdollinen vaikutusvalta Aasiassa voi Weissmanin mukaan rakentua Euroopan rooliin kansainvälisesti neutraalina partnerina, jolla toisaalta taloudellista painoarvoa ja toisaalta asema toimia kolmantena osapuolena suhteessa Yhdysvaltoihin, jolla itsellään on alueella vahva sotilaallinen ja strateginen läsnäolo.

Mitä Suomen pitäisi tehdä?

Lyhyesti: Suomen pitää kirjoittaa itsensä sisään Aasian nousuun.

Koska painopisteen siirtyminen itään tulee olemaan ajallisesti pitkä siirtymä ja luonteeltaan pysyvämpi kehitys, edessämme on kysymys ”mikä on paikkamme maailmassa?”. Haasteena on arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksiimme osana Eurooppaa ja Euroopan tulevaa globaalia asemaa. Ja, koska Aasian taloudellinen ja poliittinen nousu sekä globaalien kehityshaasteiden siirtyminen itään vaikuttaa laajasti koko kansainvälisen yhteisön toimintaan, on se Suomelle strateginen, pitkän aikavälin haaste ja mahdollisuus.

Euroopan talouden näköalojen pysyessä heikkoina, on Suomessa mietittävä, pitäisikö kurottaa nopeammin ja kauemmaksi itään sekä rakentaa aktiivisesti kokonaisvaltaisempaa strategista lähestymistä vahvistuvan Aasian sekä tiivistää kahdenvälistä, bilateraalista yhteistyötä erityisesti Itä-Aasian maiden kanssa.

Keskeistä on tiedostaa, että nousevaan Aasiaan pitää mennä kokonaisvaltaisesti eikä läsnäoloa idässä pidä rakentaa yksinomaan kaupallisten suhteiden varassa. Aasiaa, joka on mitä kiehtovinta ja monimutkaisinta erilaisten uskontojen, kulttuurien, kielten, arvojen, filosofioiden, historian eri kerroksien ja poliittisten järjestelmien kokonaisuus, ei saa nähdä pelkästään ”markkinana” ja ”tuotantoalustana”. Aasiassa ei voi ”vapaamatkustaa”.

Aasialaisessa dialogissa pitää osallistua monipuolisesti, tuoda yhteistyöhön aitoa lisäarvoa ja omia erilaisia sisältöjä.

Ruotsin hallitus julkaisi jo viisitoista vuotta sitten kansallisen strategian ”Our Future with Asia. A Swedish Asia Strategy for 2000 and beyond”, jossa Ruotsi ilmaisi selkeän tahtotilansa syventää ja laajentaa suhteitaan Aasian maihin. Nykyisin Ruotsi painottaa kauppapolitiikan rinnalla yhä vahvemmin laaja tiede- ja tutkimusyhteistyötä, urbaaneja ekologisen kehityksen sekä hyvinvointiprojekteja että on aktiivinen kehitysyhteistyö-, työllisyys- ja kulttuurihankkeissa.

Tanskasta on tullut niin Etelä-Koreassa kuin Kiinassa merkittävä uusien ympäristöratkaisujen teknologioiden kehittäjä, ekokonsultti ja kestävä kaupunkikehityksen, designin osaaja. Tanska on yhteistyökumppani etenkin korealaisille eri kansainvälisissä järjestöissä. Kiinassa tanskalaiset ovat keskittyneet energiatehokkaaseen kaupunkirakentamiseen, terveydenhuollon ja vanhustenpalvelukonseptien kehittämiseen, designiin ja arkkitehtuuriin, sekä yhteiseen strategiatyöskentelyyn julkisen sektorin kehittämisessä.

Jos Suomi toimii ensisijaisesti vain taloudellisten intressiensä kautta, saatamme jäädä toimijana monista

6 A European Strategy towards East Asia, the Swedish Institute of International Affairs, #19, April 2013

7 <http://www.regeringen.se/content/1/c6/02/02/59/41cc9066.pdf>

keskeisistä prosesseista, tiedosta ja yhteistyössä marginaaliin. Aasiassa toimimisessa keskeistä ovat epävirallisemmat ja vapaamuotoisemmat asiantuntijoiden, tutkijoiden, liikemiesten, eri järjestöjen, virkamiesten ja yksittäisten ihmisten väliset kohtaamiset ja tapaamiset, joissa kuulee uutta, epäsuoraa tietoa. Juuri epävirallisissa keskusteluissa identifioidaan ja hahmotetaan uusia yhteisiä intressejä,

kiinnostuksen kohteita sekä mahdollisia yhteistyöaloitteita. Kiinassa ja Koreassa sekä Japanissa epävirallisissa yhteyksissä kulkeva tieto on aivan keskeistä. Epävirallisuus on polku kohti virallisia tapaamisia ja neuvotteluja, joissa aiemmin epämuodollisesti työstettyjä aloitteita ja aiheita nostetaan maiden välisiin virallisiin keskusteluihin ja myöhemmin sopimuksiksi.

Neljä suositusta

1. Lisää kahdenvälistä yhteistyötä

Suomen voimavarat kannattaa kohdistaa bilateraaliseen yhteistyöhön Kiinan, Japanin, Etelä-Korean, Taiwanin ja Indonesian kanssa.⁸ Kiina on meille alueella tärkein ja kaupapolitiittisesti merkittävin partneri mutta Japani, Etelä-Korea ja Taiwan ovat arvo- ja toimintakulttuurimme läheisiä meitä lähempänä. Maat, Taiwania lukuun ottamatta, pyrkivät myös aktiivisiksi toimijoiksi arktisilla alueilla.

Kiinassa keskeistä on taloudellinen yhteistyö ja kestävä kaupunkikehitys. Tärkeitä ovat kiinalaisen yhteiskunnan hyvinvointipalvelut, Suomen jo tukema oikeusvaltiokehitys, teknologiayhteistyö ja teknologiaosaamisen yhteiskehittäminen liittyen ilmastoon, veteen ja muihin kestäväen kasvun vihreisiin ratkaisuihin sekä Cleantechiin.

Suomi ja Japani jakavat monia poliittisia ja kulttuurisia arvoja, kuten demokratia, ihmisoikeudet ja yksilön perusvapaudet. Kulttuurisesti Suomi lienee Aasian maista lähimpänä juuri Japania: hiljaisuuden kulttuuri, teknologian ja insinöörityöelämän tärkeys ja läheinen luontosuhde. Yhteistyö Japanin kanssa voisi synnyttää kiinnostavia yhteisiä avauksia erityisesti suhteissa Venäjään ja Kiinaan.

Vapaakauppa- ja puitesopimus, joka solmittiin vuonna 2010 Etelä-Korean ja EU:n kanssa sekä EU:n strateginen kumppanuus, ovat avanneet Suomelle ovet auki Koreaan. Korealla on määrätietoinen pyrkimys vahvistaa

kansainvälispoliittista rooliaan ja vaikutusvaltaansa erityisesti vihreän talouden, aasian hyvinvointiyhteiskuntamallin ja ympäristöteknologian aloilla sekä uusissa digitaalisissa sekä pelillisissä tietoyhteiskuntapalveluissa.

Taiwan on jäänyt kansainvälisen poliittisen asemansa takia Manner-Kiinan varjoon vaikka EU tunnustaa Taiwanin taloudelliseksi ja kaupapolitiittiseksi toimijaksi. Taiwan on myös EU:n neljänneksi suurin markkina Aasiassa. Koska niin Suomi kuin Taiwan tarvitsevat uusia innovaatioita ja kasvun moottoreita teknologian kehittämisessä ja palveluyhteiskunnassa, luo Taiwanin asema globaalissa tuotanto- ja arvoketjuissa yhteistyöpotentiaalin erityisesti, koska Taiwanilla on dynaaminen pienten- ja keskisuurten yritysten verkosto.

Indonesia on Etelä-Aasian tärkein nouseva talous. Maan 240 miljoonasta asukkaasta keskiluokkaan kuuluu yli 50 miljoonaa ihmistä. Indonesia nousee vuoteen 2030 mennessä maailman seitsemänneksi suurimmaksi taloudeksi, ohi Saksan ja Iso-Britannian. Suomalainen teknologia ja osaaminen voisivat tuottaa ratkaisuja tukemaan Indonesian sen nykykehityksessä, laajoissa infrastruktuurihankkeissa, energia-, vesi- ja jätehuollossa sekä kestäväällä periaatteella toteutettavassa luonnonvarojen jalostamisessa sekä energiahuollon rakentamisessa.

8 Intia kokonaisuutena vaatii Suomelta oman erillisen lähestymisensä ja toimintastrategian.

---

2. Investointeja Aasian infrastruktuuriin

Aasialaisessa urbanisaatiokehityksessä joudutaan tekemään seuraavina vuosina jättimäisiä investointeja kaupunkien ja urbaanien ympäristöjen infrastruktuureihin: energiapihejä rakennuksia ja asuntoja, ICT-järjestelmiä, kauppakeskuksia, vesi- ja viemärijärjestelmiä, jätteenhuoltoa, tieverkostoja, turvallisuuspalveluja, koulu- ja sosiaalipalveluja, satamia, vesijärjestelmiä. Tämä tarkoittaa hyvinkin pitkäaikaisia kehitysprojekteja, joihin erityisesti Kiina sitoutuu investoijana ja toteuttajana useiksi vuosiksi

eteenpäin. Kestävällä, kustannuksiltaan hallitulla, ekologisella ja resurssiviisaalla sekä ympäristön kannalta vastuullisella kaupunkirakentamisella on Aasiassa valtava kysyntä.

Suomen pitää pyrkiä vaikuttamaan Aasian ekologisten, kaupunkien ilmansaasteiden, vesijärjestelmien ja muiden ympäristöongelmien ratkaisuihin. Suomella voisi olla uskottava profiili laadukkaana ja ekologisesti kestävästä urbaaniympäristöjen älykkäänä rakentajana.

---

3. Suomalaisesta kestävästä hyvinvoinnista vientituote

Aasian talouden kasvu etenkin eteläisemmässä Aasiassa on johtamassa poliittisiin ja yhteiskunnan rakenteellisiin uudistuksiin sekä maiden avautumiseen. Suomella, joka on yksi maailman avoimimmista, vähiten korruptoituneista hyvinvointiyhteiskunnista, ja joka pyrkii toimimaan taloudellisesti kestävästä kasvun sekä talouden periaattein, voisi olla kehityville talouksille kestävästä kasvun esimerkkinä ja malli.

Useimmat Aasian maat investoivat erityisesti koulutukseen, terveydenhoitoon ja ikääntyvän yhteiskunnan

hoivapalveluihin. Sosiaalinen yhteiskuntakehitys ja hyvinvointi edellyttävät aasialaisilta yhteiskunnilta kestävämpiä ja osallistavampia ratkaisuja, joissa eri ihmisryhmät voivat olla mukana. Muutokset naisen asemassa, perinteisten perheinstituutioiden sekä sosiaalisten verkostojen eroosio haastaa sosiaalisten innovaatioiden ja uusien turvaverkkojen, eläkejärjestelyjen, työttömyysturvan ja terveydenhuoltopalveluiden kehittämiseen.

---

4. Suomalaisesta Aasian tuntemusta laajennettava

Jos vertaa Suomea useiden eurooppalaisten valtioiden, kuten Saksan, Ruotsin, Tanskan tai Englannin aktiivisuuteen ja läsnäoloon idässä, laahaamme jäljessä. Siksi Aasian nousu, erityisesti Itä-Aasian kehitys ja näiden strategiset vaikutukset Suomen tulevaisuuteen sekä asemaan globaalissa kehityksessä edellyttävät systemaattista ja

laaja-alaisempaa ymmärrystä sekä analyysia kehityksen eri trendeistä.

Tärkeää on, että seurannassa ovat mukana viranomaisten Suomi ja epävirallinen yritysten, tutkijoiden, kulttuuristen toimijoiden, järjestöjen ja yksittäisten kansalaisten Suomi.

LÄHTEITÄ

Bound, K., Saunders, T., Wilsdon, J. ja Adams, J. (2013).

China's absorptive state - Research, innovation and the prospects for China-UK collaboration, Nesta.

Boxberg, K. (2013).

Kiina ostaa yhä enemmän. Maailmankaupan painopiste on aiempaa vahvemmin Aasiassa. Helsingin Sanomat. 5.8.
<http://www.hs.fi/talous/a1375584135942?jako=b8dae577eacb339bd97400a95efe39ed&ref=fb-share>

Byrne, L. (2013).

Turning to Face the East. Guardianbooks.

Franklin, D. ja Andrews, J. (2012).

Megachange, The World in 2050. The Economist, Profile Books.

Kaplan, R. (2010).

Monsoon: The Indian Ocean and the Future of American Power. Random House.

Kekic, L. (2012).

Globalisation, growth and the Asian century. Megachange, The World in 2050. The Economist, Profile Books.

Mahbubani, K. (2013).

The rise of Asia's middle class. Outlook on the Global Agenda 2014. World Economic Forum.
<http://forumblog.org/2013/11/the-rise-of-asias-middle-class/>

McKinsey Global Institute, (2012).

Urban world: Cities and the rise of the consuming class.

Orr, G. (2014).

What could happen in China in 2014? Insights & Publications, McKinsey.

Osawa J., Mozur P. (2014).

The Rise of China's Innovation Machine, The Wall Street Journal.
<http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702303819704579320544231396168>

Our Future with Asia, A Swedish Asia Strategy**for 2000 and beyond (1999).**

Ministry for Foreign Affairs, Department for Asia and the Pacific.
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/02/02/59/41cc9066.pdf>

Pezzini, M. (2012).

An emerging middle class. OECD Observer.
http://www.oecdobserver.org/news/fullstory.php/aid/3681/An_emerging_middle_class.html

Salomaa, M. (2014).

Aasian uusi talousyhteisö haastaa länsimaat, Helsingin Sanomat, vieraskynä.
<http://www.hs.fi/ulkomaat/a1388897699030>

Turkki, T. (2013).

Idän taju: vuonna 2015 tapahtuu käänne. Blogi.
<http://www.sitra.fi/blogi/ita-aasia/idan-taju-vuonna-2015-tapahtuu-kaanne>

Turkki, T. (2013).

China's future discussed at Asia's equivalent of Davos, Sitra.
<http://www.sitra.fi/en/artikkelit/east-asia/chinas-future-discussed-asias-equivalent-davos>

Turkki, T. (2013).

Idän taju: Kiina muuttuu ja haastaa. Blogi. Sitra.
<http://www.sitra.fi/blogi/ita-aasia/idan-taju-kiina-muuttuu-ja-haastaa>

Weissmann, Mikael. (2013).

A European Strategy towards East Asia, Occasional papers #19, The Swedish Institute of International Affairs.

Womack, B. (2010).

China's rise in historical perspective, Rowman & Littlefield Publishers.